

تحليل هفته

ګڼه: 467

(14 - 18 کب 1403 هـ ش)

د ملا عبدالغني برادر ازبکستان سفر ته يوه کتنه

دا نشریه د افغانستان او سیمې د مهمو سیاسي، امنیتي، اقتصادي او ټولنيزو پېښو د تحليل اوونیزه څیړونه ده چې د ستراتيژيکو او سیمه ییزو څېړنو مرکز له لوري په پښتو، دري، انگلیسي او عربي ژبو چمتو کېږي او خپرېږي.

په دي گڼه كي لولئ:

- د ملا عبدالغني برادر ازبکستان سفر ته يوه کتنه 3
- له سياسي پلوه د دي سفر اهميت 3
- د سفر اقتصادي موخې 4
- پايله 7
- وړانديزونه 8
- سرچينې 8

د ملا عبدالغني برادر ازبکستان سفر ته يوه کتنه

سريزه

د افغانستان د اسلامي امارت د رياست الوزراء اقتصادي مرستيال ملا عبدالغني برادر د لوړ پوړي پلاوي په مشرۍ چې پکې د کانونو او پټروليم وزارت سرپرست هدايت الله بدري، د ترانسپورت او هوايي چلند سرپرست حميدالله اخوندزاده، د صنعت او سوداگرۍ سرپرست نورالدين عزيزي، د کرنې، اوبو لگولو او مالدارۍ سرپرست وزير عطاءالله عمري، د افغانستان بانک سرپرست نور احمد آغا او د ماليې وزارت د عوايدو او گمرکونو مرستيال وزير عبدالمتين سعيد او همدارنگه د خصوصي سکتور استازي شامل وو د روان کال د حوت په څلورمه (۱۴۰۳) نېټه ازبکستان ته په دوه ورځنۍ سفر لارل. د دې سفر په جريان کې، د اسلامي امارت پلاوي د ازبکستان له لوړ پوړو چارواکو په شمول د لومړي وزير، مرستيال لومړي وزير او د ازبکستان د حکومت د کابينې ځيني وزيرانو سره وليدل او خبرې اترې يې وکړې. په دې تحليل کې د دې سفر بېلابېل اړخونه بحث کوو.

له سياسي پلوه د دې سفر اهميت

که څه هم د ملا برادر او د هغه د ملگري پلاوي د سفر اصلي موخې اقتصادي مسايل وو، خو د دې سفر د اقتصادي اهدافو او پايلو په اړه د خبرو کولو دمخه، اړينه ده چې د دې سفر د سياسي اهميت په اړه ځينې ټکي روښانه کړو. د رسمي سفرونو ترسره کول يو له هغو ښو وسيلو څخه دي چې اسلامي امارت يې د اړيکو د پراختيا او خپلو اهدافو د ترلاسه کولو لپاره کاروي. د اسلامي امارت يو له ښو اقداماتو څخه نورو هېوادونو ته سفرونه کول دي چې د دې سفرونو له لارې له نړۍ سره د تعامل دروازه خلاصېږي.

ازبکستان دا مهال په مرکزي آسيا کې ځواکمن هېواد دی. حتی د شوروي اتحاد په وخت کې دې هېواد په مرکزي آسيا کې د يو مرکزي جمهوريت رول لوبولی و. دا هېواد د موقعيت له مخې د مرکزي آسيا د زړه په حيث تعريف کيدای شي، کوم چې د افغانستان سربيره، د مرکزي آسيا نورو څلورو هېوادونو سره پولې لري. ازبکستان، چې د خپل لوی نفوس، ځواکمن پوځي ځواک او صنعتي اقتصاد سربيره، په سيمه کې يو مهم لوبغاړی گڼل کېږي. د دې تر څنګ د افغانستان د گاونډي په توګه ازبکستان، کولی شي د افغانستان په سياسي چارو کې اغيزمن رول ولوبوی. البته، ازبکستان هم له افغانستان سره د ښو اړيکو له لرلو څخه ډېرې سياسي گټې ترلاسه کولی شي. ښه خبر دا دی چې دواړو خواوو د خپلو اړيکو اهميت درک کړی دی، نو په تېرو دريو کلونو کې، د دواړو خواوو د چارواکو ترمنځ تر ټولو ډيرې ليدنې او کتنې شوي دي. د وزيرانو په کچه د سفرونو پرته، ازبکستان يوازينی هېواد دی چې لوړ پوړی اجرايوې چارواکی، صدراعظم يې کابل ته سفر کړی او د افغانستان په استازيتوب، د اسلامي امارت لوړ پوړي اجرايوې چارواکي تېره اونۍ هغه هېواد ته سفر

وګر. د ازبکستان او اسلامي امارت د لوړ پوړو چارواکو لخوا کابل او تاشکند ته دوه اړخيز سفرونه کولی شي د دواړو هېوادونو ترمنځ اړیکې پیاوړې کړي او د دواړو ګاونډيو هېوادونو ترمنځ د سياسي، امنيتي او اقتصادي اړیکو په پراختيا کې خورا ګټور تمام شي.

د سفر اقتصادي موخي

لکه څنګه چې د اسلامي امارت د پلاوي له جوړښت څخه څرګنده وه، څو اړخيز اقتصادي اهداف د ملا برادر اخوند د ازبکستان د سفر اصلي اهداف وو. د دې سفر په جريان کې چې په عمده توګه د سکتوري وزيرانو څخه جوړ وو، د سوداګرۍ، ترانزيت، انرژۍ او پانګونې په برخو کې مختلف اهداف وټاکل شول، چې هر يو به يې دلته بحث شي.

۱- د سوداګرۍ پراختيا

د ازبکستان او افغانستان ترمنځ سوداګري، چې له څو کلونو راهيسې مخ په زياتېدو ده، يو له هغو مهمو مسایلو څخه ده چې د اسلامي امارت او همدارنګه د ازبکستان حکومت پام يې ځانته اړولی دی. هغه څه چې دواړه هېوادونه هڅوي چې دوه اړخيزه سوداګري زياته او متنوع کړي، د محصولاتو يا عرضې ډول او د دواړو هېوادونو د بازارونو متقابل اړتياوې يا تقاضا ده. څرګه چې افغانستان يو مصرفي هېواد دی، نو د ارزانه، لوړ کیفیت لرونکي او نږدې توليدي سرچينو په لټه کې دی. چې پدې برخه کې، ازبکستان کولی شي د افغانستان د بازار د اړتياوو د يوې لويې برخې غوښتنه پوره کړي. د دوه اړخيزې سوداګرۍ د حجم د زياتوالي لپاره، د دې سفر په جريان کې د يوې آزادې اقتصادي سيمې د جوړولو په اړه موافقه شوې.¹ له بلې خوا، د افغانستان سوداګري د توازن د نشتوالي له ننگونې سره مخامخ دی، افغانستان له نورو هېوادونو څخه ډېر واردات کوي، په ځانګړې توګه له خپلو ګاونډيانو څخه، په داسې حال کې چې د افغانستان صادرات نورو هېوادونو ته ډېر ټيټ دي او ازبکستان کولای شي چې د دې توازن په رامنځته کولو کې همکاري وکړي او هغه دا چې زموږ توکي په لوړه کچه وپېري تر څو زموږ د صادراتو کچه هم ورسره لوړه شي.

که څه هم د دې ستونزې يوه لويه برخه د افغانستان د اقتصاد د توليداتو د کمزورتيا له امله ده، خو افغانستان کولی شي ګاونډي هېوادونه قانع کړي چې د افغانستان صادراتي محصولاتو ته ډير لومړيتوب ورکړي، او ظاهراً دا مسله د ملا برادر اخوند سره د پلاوي د سفر په جريان کې هم مطرح شوه. لکه څنګه چې د صنعت او سوداګرۍ سرپرست وزير نورالدين عزيزي ازبکستان ته د افغان صادراتو کمښت ته په اشارې سره وويل، دواړو خواوو د دې سفر په جريان کې موافقه وکړه چې په سوداګرۍ او ترجيحي تجارت (Preferential Trade) کې توازن رامنځته کړي. د هغه په وينا، د دواړو هېوادونو ترمنځ د بانکدارۍ په برخو کې د سوداګريزو فعاليتونو د اسانتيا، ازبکستان ته پر صادر شويو افغاني توکو د ماليې کمولو او د ګډو سوداګريزو مرکزونو د

جوړولو په اړه بحثونه شوي دي. د ښاغلي عزيزي په وينا، د ترجیحي تړون (Preferential Trade Agreement) پر بنسټ، پر لسو افغاني توکو گمرکي تعرفه به صفر ته راټیټه شي او پدې کې به لس ازبکي توکي هم شامل وي چې افغانستان ورته اړتیا لري.² د دې مسایلو سربیره، د بانکي همکاری، د پولې هاخوا گمرکي اسانتیاوو چمتو کول او ساده کول، په ازبکستان کې د افغان سوداگرو لپاره بازار ته د لاسرسي ښه کول، د افغان سوداگرو لپاره د ویزې صادرولو اسانتیا او د ملي اسعارو په کارولو سره د معاملو ترسره کولو په څیر موضوعاتو باندې هم بحثونه شوي دي.³

۲- د ترانزیت په برخه کې د همکاری رامنځته کول

د ترانزیت ساحه په دوو اړخونو د افغانستان او ازبکستان د اقتصاد لپاره حیاتي گڼل کېږي. لومړی اړخ د څوگونو او معیاري لارو جوړول دي، کوم چې د دواړو هېوادونو ترمنځ د سوداگریزو اړیکو پراختیا لپاره اړین دي. لکه څنګه چې په تېرو بحثونو کې څرګنده شوه چې ازبکستان او افغانستان غواړي اړیکې پراخې کړي او د دوه اړخیزې سوداګرۍ اندازه زیاته کړي، نو باید د ترانزیت اسانتیاوو د رامنځته کولو او اړینو زیربناوو د برابرولو لپاره ډیرې هڅې وشي. که څه هم د دوستۍ پل چې د لسيزو راهیسې دواړه هېوادونه سره نښلوي، لاهم فعال دی، خو دا دواړه هېوادونه باید د یو بل ترمنځ تګ او راتګ لپاره ډیرې زیربناوې رامنځته کړي. البته، د زیربناوو د جوړولو سربیره د اداري اسانتیاوو برابرول هم یوه اړتیا ده او دا مسایل یقیناً د ملا برادر اخوند د سفر د اهدافو یوه لویه برخه وه. د راپورونو له مخې، ملا برادر اخوند له ازبک چارواکو څخه غوښتي چې د سالنګ د دوهم تونل په جوړولو کې پانګونه وکړي؛ هغه لاره چې کولی شي د دواړو هېوادونو ترمنځ د دوه اړخیزې سوداګرۍ سرعت زیات کړي او د مرکزي او جنوبي آسیا ترمنځ د ترانزیت لپاره خورا ګټوره ده.⁴ له بلې خوا، په سیمه ییزه کچه ترانزیت هم د دواړو هېوادونو د اقتصاد لپاره مهم رول لوبوي. په وچه کې راګیر موقعیت له امله، ازبکستان اړتیا لري چې د افغانستان له لارې د جنوبي آسیا هېوادونو ته او د هغوی له لارې ازادو اوبو ته لاسرسي پیدا کړي. افغانستان هم اړتیا لري چې د قرغزستان، قزاقستان، چین او روسیې په څیر هېوادونو ته د لاسرسي لپاره د خپلو شمالي ګاونډیو هېوادونو له لارې تیر شي. داسې دوه متقابلې اړتیاوې افغانستان او ازبکستان دې ته لېواله کوي چې د سیمه ییز ترانزیت په برخه کې د پراخې همکاری پړاو ته ننوځي. په دې برخه کې د مقدماتي کارونو لپاره چمتووالی لا دمخه نیول شوی و، همدارنګه لیدل کېږي چې اسلامي امارت او ازبک چارواکي د داسې پروژو د ګړندي کولو لپاره نورې هڅې هم کوي. د بیلګې په توګه د ترانس-افغان پروژه چې کولی شي په سیمه ییز ترانزیت کې انقلاب راولي، دا پروژه ازبکستان د افغانستان له لارې پاکستان او همدارنګه د همدغه هېواد بندرونو سره نښلوي. یوه لویه ستونزه چې د دې پروژې (ترانس-افغان پروژه) پر مخ پرته ده، هغه د افغانستان او پاکستان ترمنځ د بې ثباته اړیکو شتون دی. ظاهراً، د ملا برادر اخوند د سفر یو له مهمو موخو څخه د بدیلو لارو موندلو هڅه ده. په دې شرایطو کې، هغه بدیل لار چې خبرې اترې پرې شوې دي د ختیځ-لویدیځ لاره ده.⁵ دا لاره په ازبکستان کې ترمز له مزار شریف

سره، له هغه ځايه هرات ته او له هرات څخه په ايران کې خواف ته او بيا په جنوب او لويديځ کې د ايران بندرونو سره نښلوي. دا پروژې د ترانس-افغان پروژې په پرتله ډيرې گټې لري. دا پروژې د سياسي ستونزو د رامنځته کولو پرته ژر پلي کيدای شي. له بلې خوا، ايران هم د دريم اړخ او پانگوال په توگه شتون لري. په عملي لحاظ، هرات د ريل پټلۍ له لارې د ايران له خواف سره په وصل کېدو دی او ترمز هم د ريل پټلۍ له لارې له حيرتان او مزار سره وصل دی. يوازينی مهم او بنسټيز کار د مزار شريف او هرات نښلول دي، چې ظاهراً يې تړونونه شوي او د تخنيکي مطالعاتو عملي کار به پيل شي. د دې پروژې په پلي کېدو سره به ازبکستان له ايران او ايران له ازبکستان سره وصل شي. البته تر ټولو ستره هيله چې له دې پروژې څخه تصور کيدای شي هغه دا دی چې د دې لارې به ټوله لويديځه آسيا له مرکزي آسيا او په ځانگړې توگه چين، ايران او افغانستان له دې لارې سره وصل شي.

۳- د انرژۍ په برخه کې د همکارۍ رامنځته کول

د انرژۍ په برخه کې د گډو همکاريو رامنځته کول د ملا برادر د سفر بله موخه وه. ازبکستان له کلونو راهيسې د افغانستان د انرژۍ لويه برخه برابرېږي. دا چې ازبکستان افغانستان ته د انرژۍ رسولو په برخه کې ښه کار کړی دی، خو د انرژۍ رسولو د دوام او پايدارتوب لپاره او بيو او نرخ کې د جدي بحثونو لپاره ډيرو هڅو ته اړتيا ده. له همدې امله، د ملا برادر د سفر يو له اصلي موضوعاتو څخه افغانستان ته د انرژۍ رسولو پر سر خبرې اترې وې. په ښکاره ډول چې په دې برخه کې څه ترلاسه شوي دي د پام وړ دي. لومړی، افغانستان ممکن د ازبکستان څخه د انرژۍ د بې وقفې رسولو لپاره ډيرې ژمنې ترلاسه کړي او تر ټولو مهمه دا چې د انرژۍ د بيو په اړه خبرې اترې او همدارنگه هغه پروژې چې مخکې روانې وې او دې وروستي تحولاتو له امله په ټپه دريدلي دي. په دې برخو کې، ملا برادر اخوند وويل چې د ازبک چارواکو سره د خبرو اترو په پايله کې، د 500 کيلو واټ بريننا د ليرد لاین پروژې لگښت له 252 ډالرو څخه 222 ميليون ډالرو ته راټيټ شو. هغه دا هم زياته کړه چې د وارداتي بريننا د زياتوالي او د هغې د لگښت کمولو لپاره هوکړې شوې دي.⁶

۴- د پانگونې جلبول

پانگونه هم د يو هېواد د اقتصاد له مهمو برخو څخه گڼل کېږي. حتی د نړۍ لوي اقتصادي قدرتونه بهرنۍ پانگونې ته اړتيا لري. په دې برخه کې، د اسلامي امارات يو له ښو پاليسيو څخه په افغانستان کې په بيلابيلو اقتصادي سکتورونو کې د پانگونې غوښتنه ده. اسلامي امارت د امنيتي تضمينونو په ورکولو او اداري او تخنيکي اسانتياوو په رامنځته کولو سره د افغانستان د اقتصاد دروازې د ټولو هېوادونو پانگوالو ته پرانيستي دي. سربېره پردې، د اسلامي امارت د لوړ پوړو چارواکو سفرونه چې نورو هېوادونو ته يې کوي د پانگونې راجلبول يو له لومړيتوبونو څخه دي. د ملا برادر اخوند د سفر په جريان کې، په دې مسله باندې تر ټولو ډير ټينگار وشو او دا د پام وړ لاسته راوړنې هم له ځان سره لرلې دي. که څه هم د ازبکستان له لوري، په سمنگان

ولایت کې د سمنټو د فابریکې د جوړولو، په فاریاب ولایت کې د تېلو او گازو د اکتشاف او استخراج په برخه کې پانگونه، د صنوبر او پنبې د تخمونو د پروسس فابریکې، د بسته بندۍ او لوژستیک مرکزونو، او په آزاد سوداگریز زون کې د خوراکی توکو د تولید یو شمیر فابریکې د جوړولو په څیر تړونونه شتون لري چې ډیر ژر به د ازبکستان لخوا عملي شي.⁷ همدارنگه، د دې سفر په جریان کې او په هغه غونډه کې چې ملا برادر اخوند په ازبکستان کې میشتو افغان سوداگرو سره درلوده، هغوی ته یې بلنه ورکړه چې په خپل هېواد کې پانگونه وکړي او یوه موافقه وشوه چې دوی به په افغانستان کې تر ۱۰۰ میلیون ډالرو پورې پانگونه وکړي.⁸

پایله

یوه له هغو اغیزمنو ستراتیژیو څخه چې د اسلامي امارت د فعالې ډیپلوماسۍ بنودنه هم کوي، نږدې او لرې هېوادونو ته د لوړ پوړو چارواکو سیاسي-اقتصادي سفرونه دي. د افغانستان د سیاسي او اقتصادي اړیکو د پیاوړتیا لپاره له هېوادونو سره مستقیم سفرونه د هرې بلې وسیلې په پرتله ډېر ګټور کېدای شي. که څه هم هر هېواد ته رسمي سفر خپلې ګټې لري، خو په اوسنیو شرایطو کې د ازبکستان غوره کول ډیرې ګټې لرلی شي. له سیاسي پلوه، د ملا برادر اخوند او د هغه سره د مل پلاوي سفر کولی شي د دواړو هېوادونو ترمنځ په اړیکو کې نوي سیاسي اړخونه پرانیزي. د ازبکستان او افغانستان ترمنځ د لوړې کچې اړیکې کولی شي د مرکزي آسیا او حتی له هغې هاخوا په سیمه ییزو معادلو کې د افغانستان د دريځ لپاره ګټورې وي. د نړۍ لوي قدرتونه ازبکستان په مرکزي آسیا په سیمه کې خپل مهم ملګری ګڼي او د افغانستان په اړه د ازبکستان مثبت نظر یقینا د افغانستان په اړه د دوی نظر هم مثبت کولی شي. له اقتصادي پلوه د ملا برادر اخوند او د هغه سره د مل پلاوي د سفر ډېر مهم و. د دې سفر په جریان کې د دواړو هېوادونو د اقتصادي چارواکو ترمنځ د لاسلیک شویو هوکړو سره به د دواړو هېوادونو ترمنځ د دوه اړخیزې سوداګرۍ حجم او سرعت زیات شي او د دواړو هېوادونو په اقتصادي پرمختګ کې به د پام وړ مرسته وکړي. د ترانزیت له پلوه، دا سفر د دواړو هېوادونو لپاره یوه مهمه لاسته راوړنه وه. دې سفر د ترانس-افغان لارې سربیره، چې د افغانستان او پاکستان ترمنځ د نامناسبو اړیکو له امله اغیزمنه شوې، د یوې بدیلې او د لاسرسي وړ لارې د رامینځته کولو لپاره بنسټ کېښوده. هغه نوې لاره چې دواړو هېوادونو پرې موافقه کړې ده د ختیځ-لویدیځ لاره ده. د ترمز-مزار لاره، چې مزار له هرات سره نښلوي او د هرات-خواف شبکې سره نښلوي، چې د ختیځ-لویدیځ محور بلل کېدای شي، د عملي کولو او تخنیکي او د ښکیلو اړخونو د ګټو له پلوه ډیر پلې کېدو وړ ښکاري. د انرژۍ په برخه کې، چې د افغانستان ورته ډیره اړتیا ده، د ملا برادر اخوند سفر د پام وړ لاسته راوړنې درلودې. په لنډ مهال کې، د افغانستان اقتصاد کولی شي خپلو ګاونډیو ته د انرژۍ د باثباته او ارزانه رسولو له لارې وده وکړي. بله مهمه مسله پانگونه ده. افغانستان، د سرچینو او اقتصادي فرصتونو له پلوه بډایه هېواد په توګه، د پانګونې لپاره یو ښه ځای کېدای شي. د اسلامي امارت دا د ستاینې وړ پالیسي کولی شي چې بهرني او

کورني پانگوال پانگوني ته وهڅوي، همدارنگه د هېواد د چارواکو رسمي سفرونه هم د بهرنيو هېوادونو او پانگوالو هڅولو کې خورا گټور دي.

وړاندیزونه

1. د ملا برادر اخوند د سفر په جريان کې د شويو هوکړو په پام کې نيولو سره، د هېواد اجرايوي ارگانونو ته اړينه ده چې د هغوی د پلي کولو لپاره ځانگړې کميټې جوړې کړي.
2. د افغان سوداگري په برخه کې، هغو برخو ته بايد ډيره پاملرنه وشي چې د افغانستان صادراتو سره مرسته کوي.
3. ترانزيت، د هيواد د اقتصاد د حياتي رگ په توگه، هم پاملرنې ته اړتيا لري؛ له همدې امله، بايد هڅې وشي چې په هېواد کې د ترانسپورت زیربناوو کې ډيره پانگونه وشي؛
4. د پانگوني په برخه کې بايد د صنعتونو او ټيکنالوژۍ د جلبولو لپاره هڅې وشي؛
5. ازبکستان يو داسې هېواد دی چې د کرنې لپاره ښه ميکانيزم لري او پدې برخه کې کافي تجربه لري؛ اسلامي امارت بايد له هغه هېواد سره د دې تجربو د شريکولو لپاره نور تړونونه وکړي.

سرچينې

1. سايت خبری وطن. «ازبیکستان در نظر دارد منطقه آزاد اقتصادی در مرز با افغانستان ایجاد کند» تاریخ نشر ۲۰۲۵/۲/۲۳ قابل دسترسی: <https://watan24.com/%d8%a7%d8%b2%d8%a8%db%8c%da%a9%d8%b3%d8%aa%d8%a7%d9%86-%d8%af%d8%b1-%d9%86%d8%b8%d8%b1-%d8%af%d8%a7%d8%b1%d8%af-%d9%85%d9%86%d8%b7%d9%82%d9%87-%d8%a2%d8%b2%d8%a7%d8%af-%d8%a7%d9%82%d8%aa%d8%b5%d8%a7/>
2. آژانس خبری پامیر. «برادر: سفر به ازبکستان دست‌آورد‌های خوب داشت» تاریخ نشر ۱۴۰۳/۱۲/۶ قابل دسترسی: <https://pamiragency.com/2025/02/%D8%A8%D8%B1%D8%A7%D8%AF%D8%B1-%D8%B3%D9%81%D8%B1-%D8%A8%D9%87-%D8%A7%D8%B2%D8%A8%DA%A9%D8%B3%D8%AA%D8%A7%D9%86-%D8%AF%D8%B3%D8%AA%D8%A2%D9%88%D8%B1%D8%AF%D9%87%D8%A7%DB%8C-%D8%AE%D9%88/>
3. خبرگزاری اقتصادی ایران. «درخواست افغانستان برای تسریع در طرح افغان-ترانس» تاریخ نشر ۱۴۰۳/۱۲/۵ قابل دسترسی: <https://econews.ir/fa/content/3930356>
4. خبرگزاری تسنیم. «اتصال ازبکستان به چین و ایران، محور گفتگوهای ملا برادر» تاریخ نشر ۱۴۰۳/۱۲/۵ قابل دسترسی: <https://www.tasnimnews.com/fa/news/1403/12/05/3263393/%D8%A7%D8%AA%D8%B5%D8%A7%D9%84-%D8%A7%D8%B2%D8%A8%DA%A9%D8%B3%D8%AA%D8%A7%D9%86-%D8%A8%D9%87-%DA%86%DB%8C%D9%86-%D9%88-%D8%A7%DB%8C%D8%B1%D8%A7%D9%86-%D9%85%D8%AD%D9%88%D8%B1-%DA%AF%D9%81%D8%AA%DA%AF%D9%88%D9%87%D8%A7%DB%8C-%D9%85%D9%84%D8%A7-%D8%A8%D8%B1%D8%A7%D8%AF%D8%B1>
5. همان
6. خبرگزاری افق. «ملا برادر در تاشکند؛ برق وارداتی ازبکستان ارزان‌تر شد» تاریخ نشر ۱۴۰۳/۱۲/۵ قابل دسترسی: <https://ufuqnews.com/archives/251780>
7. خبرگزاری ایرنا. «گسترش همکاری‌های اقتصادی؛ محور دیدار مقام‌های ازبکستان و طالبان» تاریخ نشر ۱۴۰۳/۱۲/۴ قابل دسترسی: <https://www.irna.ir/news/85759114/%DA%AF%D8%B3%D8%AA%D8%B1%D8%B4-%D9%87%D9%85%DA%A9%D8%A7%D8%B1%DB%8C-%D9%87%D8%A7%DB%8C-%D8%A7%D9%82%D8%AA%D8%B5%D8%A7%D8%AF%DB%8C-%D9%85%D8%AD%D9%88%D8%B1-%D8%AF%DB%8C%D8%AF%D8%A7%D8%B1-%D9%85%D9%82%D8%A7%D9%85-%D9%87%D8%A7%DB%8C-%>

<https://rta.af/fa/article7493>

8. سایت رادیو تلویزیون ملی. « دیدار ملا عبدالغنی برادر آخوند با سرمایه‌گذاران و تاجران افغان مقیم اوزبیکستان » تاریخ نشر ۲۰۲۵/۲/۲۳

د ستراتژیکو او سیمه‌ییزو خپرنو مرکز نادولتي، غیر انتفاعي او خپلواک ارگان دی، چې په ۱۳۸۸ لمريز کال کې په کابل کې جوړ شوی. دغه مرکز د خپلو بې‌پري او کره خپرنو له لارې، په افغانستان او سیمه کې د پالیسیو د ارزونې او بډاینې لپاره فعالیت کوي.

اړیکه:

ایمیل: info@csrsaf.org

وب سایت: www.csrsaf.org

+93780618000

شمېره: +93780618000

www.csrsaf.org

info@csrsaf.org